

Végül vallás és közoktatási m. k. miniszter ur ő nagyméltóságának szokásos köröztetés elrendelést végzett következő magas rendeletei terjesztettek elő.

a. 7640/878. szám alól.

Obermayer Antal a klagenfurti tanító képezde 1-5 éves növendékei lopás és csalás bűnténye miatt az örökös tartományokból összes tanítóit képezték s magasabb tanintézetekből, valamint Magyarországi területén levő valamennyi hasonló tanintézetekből szintén kiutaltott.

b. 8298/1878. szám alól.

Csernay Ödön ez idő szerint smosujfalvi tanítónak az egri r. cath. tanítóképezdeben nyert oklevele állítólag elveszve, az neki ugyanazon képezdeben a képezdei igazgatóság által másolatban kiadott, minek folytán az eredeti oklevél ezzel semmisnek nyilvánították.

E havi jelentés tudomásul vétele után a tanítók ideiglenes alkalmazásának hátrányairól említett tétetve, a tanfelügyelőnek e pontra nézve adott tájékoztató nyilatkozata után kimondatott, hogy e tanév végével a megye területén levő ideiglenes tanítói állomások állandó rendes tanerőkkel töltesse be, s e szabálytól a törvény által megengedett esetekben kivül eltérés ne engedtesse.

A referál ügycvarabok közül felemlítést érdemelnek:

a. Butyka Lajos kovácsnai községi bíró elleni fegyelmi eljárás az iskola mulasztók ellen kiszabott büntetések hanyag alkalmazása miatt.

b. A bikszádi fitanítói állomás Jakabos István általi betöltése.

c. Lukácsy Sándor községi afiskolákat rendező miniszteri biztos értesítése az iránt, hogy a „Nép kertésze“ című szakközöly Háromszékmegegyében e tanévre községiég csak 23 példányban van megrendelve. A közigazgatási bizottság felfogva a kertészeti gyakorlatok iskolai tanításának kiváló fontosságát, valamennyi szolgabíró és a megye területén levő három város tanításához követező rendeletet adott ki:

Miután a kertészeti gyakorlatok tanítása a hazai népisoklák kötelezett tantárgyai közé fel van véve, önként következnek, hogy az illető népisoklák gondoskodjanak azon segédesszközökről is, melyek a kérdéses tantárgy sikeres tanításához mulhatatlanul megkivánatnak.

Ilyen segéd eszközöknek tekinthető a „Nép-kertésze“ című szakközöly, melyben a községi falközügyre vonatkozó s gyakran időhöz kötött gyakorlati utmutatók, kormányi és törvényhatósági rendeletek adatnak ki s melynek megszerzése ép ez okból mind azon néptanítók részére szűk seges, kik az egyes népisoklákban a kertészeti gyakorlatok vezetésével vannak megbízva.

Pelhivatik tehát címéd intézkedni az iránt, hogy a hatósága területén levő valamennyi magyarajku népisoklák a jelzett közölyt, a románajku népisoklák pedig a Balázsfalvay Papu István kezelése mellett megjelenő „Economulu“ című szaklapot legalább egy-egy példányban megszerzessék s a kitűzött célra felhasználni ismerje mellőzhetlen feladatának.

Végül ezen intézkedés miként lett teljesítéséről a községi előjárásokról bevett adatok nyoman jelentését 60 napi határidő betartása mellett felelősség terhe alatt ide terjessze be.

d. Az erdélyi görög keleti főegyházmegeyi Consistorium átirata az iránt, hogy a görögkeleti népisoklakitatók illetőleg iskola fenntartók az országos tanítói nyugdíj alapoz járulástól mentesnek fel, miután nevezett egyházmegye maga is alakított nyugdíjintézet tanító számára s az alapszabályok felsőbb megerősítés alá fel is vannak már terjesztve.

E kívánatnak nem tétethetett elég, mert a megyei tanfelügyelőséghez épen e kérdésre vonatkozólag szigorú utasítások vannak küldve, melyek minden e tárgyban eszközölhető engedményt határozottan kizárnak, azon alapelvből kiindulva, hogy ha utólagosan, azaz a nyugdíj törvény meghozása után egyik s másik felekezethez nyugdíjintézet felállítás engedtetik s ez által az országos tanítói nyugdíjintézet feleslegessé tétetik, újabb oda jutunk, a hol korábban voltunk, hogy t. i. a néptanítók sorsa megint a pusztá véletlenre lesz bízva, minthogy a felekezetek az executiva hiányában kellő biztosságot nem nyújthatnak.

A jelentéseken kívül következő fontosabb ügyek tárgyalattak:

1) Az alispáni jelentés kapcsában Hollak Attila bizottsági tag kérdi alispán urat, hogy van-e tudomása arról, hogy a Kézdi-Vásárhelyt közelebb történt állami lövésszárlások közhírre téve nem voltak? — mire is alispán ur kijelenti, hogy lehet miszerint egyes vidékekre a közhírítélet későre juthatott ugyan el, mert az illető állami hivatalok is a tudósítást az utolsó percben teszik, mindazonáltal a hirdetések a központból azonnal kiadattak és jövőre intézkedni fog, hogy a szolgabírák is azt azonnal közzéadják.

2) Az adófelügyelői jelentés kapcsában Szozyori Nagy Károly bizottsági tag azon indítványa elfogadott, miszerint tekintetbe véve azon körülményt, hogy a közadónak a két első negyedben behajtása után eléggé meggyőződhet mindenki arról, hogy a megyének több vidékein a mult évben jelentkezett nagy mérvű jégesók miatt a nép

valódi inséggel küzd s ez okon kéressék fel a magas kormány, hogy a földadó felhajtásának végrehajtása halasztatnék el az idei aratás utánra.

3) A királyi postai igazgatóság által a megye területén levő posta és távirádák forgalmi kimutatása terjesztetve be, tudomásul vétetett. (A postahivatalok forgalmának kimutatását mai számunk hozza, a távirádák forgalmi kimutatását jövő számunk fogja hozni.)

4) Tiszti ügyész ur Száraz-Ajtán tett tapasztalata alkalmából felhossa azt, hogy a községi előjárások a törvények végrehajtása iránt mennyire hanyagok és köteletségfelelők s ez iránt intézkedést kér.

Írásban való beadásra utasított.

5) A közlekedési miniszternek azon leirata folytán, hogy a megyei mérnökök beszűntetésével azok teendői a kir. építészeti hivatalokhoz tétettek át és így ezeknek felügyelete alá esvén a törvény hatósági utak s más, e szakmához tartozó ügyek ellátása, melynek díjában bizonyos általány állapítatnék meg, 400 frt évi általány hozatik javaslatba a közgyűlés előtt.

6) Az alcsernátoni községi képviselői választás törvényes hiányok miatt megsemmisített.

7) A belügyminiszter egy alkalmi döntvényvel kimondja, hogy a községi előjárásokok választásai elleni panaszok a törvényhatósági közgyűlés által tárgyalandók.

8) Több erdővidéki községek azon kérelmére, hogy engedtesse meg nekik továbbra is az árvai pénzek kezelése, azon határozat kelt, miszerint erre nézve a megyei szabályrendelet fog dönteni.

9) Legfontosabb volt a megyei kir. építészeti hivatal munkálatának betérjesztése a közmunkaerő felhasználása iránt s miután tetemes összeg szükséges gteltek pénzül az utak és hidak fenntartására, a közgyűlés előtt javaslatba hozatni határozatott, miszerint minden közmunkaközeles váltsa meg a köteles ó nap egy hatodát, azaz egy napot és ez által épen a szükségelt összeg fog együvé gyűlni.

A székely mivelődesi és közgazdasági egylet

központi választmánya Hajós János elnöklete alatt folyó hó 2-án számos választmányi tag jelenlétében és több ügybarátnak is buzgó érdeklődése mellett igen érdekes ülést tartott; fontosabb tárgyai a következők;

A sepsi-szentgyörgyi fonóda derék vezetője Binder Lajos okl. mérnök több példányt mutatva be az említett, s alig hat hét óta működő fonóda intézet gyártmányainak, különböző formájú fűszőnyegekből, ágy- asztalterítőkben, n. és fűshavlokban, egyszersmind bejelentve, hogy e gyártmányok megszerzése és közforgalomba hozása végett a sepsi-szentgyörgyi háziipar-egylet ezekből egy kiállítást ohajtana rendezetni, a választmány örömmel győződött meg ez intézetnek már is mutatkozó sikereiről, de már korábban is szándokában levén a székely házi- és gyári ipar termékeit az ország fővárosában bemutatni, egy oly nemű kiállítást létesítessék körül, melynél a székelyföld más vidékeinek háziipar cikkei és más gyártmányai is képviselve legyenek, — a szükséges intézkedések megtételét egész készséggel vállalta, s a teendők iránti tervezet adásra, valamint a kivitelben való közvetlen működésre egy 4 tagú biztosságot nevezett ki; kijelentve, miszerint e kiállítást a jelen év november havában lenne megtartandó.

A székely-udvarhelyi székely-egyleti első takerékpéntár 1877ik évi zárszámadását beküldvén, a székely egyletet azon intézet évi tiszta nyeresém nyéből illető tiszta jutalék bevétele iránt intézkedést tétették.

Továbbá jelentetve, hogy Bedő Albert alapítványi tagsági díjat 100 frt. urbéri kötvényben befizette, e tőkének elkönyvelése elrendelitetett, a befizetőnek szives köszönet mondatván.

Hinka J. m. akad. ügyész jelentése a Bartha Bálint hagyatéka tárgyalásáról, melyből a végrendelet szerint ezen egyletet a vagyon 10%-ka illeti tudomásul vétetett.

Örömmel értesült továbbá a választmány arról, hogy az egylet f. évi naggyűlésére egy a székelynép életéből merített költői mű kidolgozására Tolnay Lajos ismert nevű írónk, — továbbá Marosszék és Maros-Vásárhely mivelődesi és nemzetgazdasági állapota leírására Száva Farkas irodalmi dolgozatáról szintén ismert derék hazánkfa egész készséggel és hazafi buzgósággal vállalkoztak.

Ezek után elnök bemutatva a kitűzve volt 1000 forint jutalomra a f. évi május 1-5-öi zárhatáridőre beérkezett pályaművet a székelyföld mivelődesi és közgazdasági állapotainak leírásáról, átadott a pályázati szabályok értelmében végrehajtandó bírálat és jelentés tétel végett az illető műbírálat biztosságnak, mely ugyanazon alkalommal Keleti Károly az orsz. statistikai hivatal főnöke és m. akad. I. tag.

Deák Farkas igazságügyminiszter. titkár és m. akad. I. tag és Bedő Albert m. k. főerdőtanácsos erdőészeti szakmunkáiról ismert írónk személyében alakított egybe, kik e megbízást elvállalni sziveskedtek.

Végül hálás köszönet szavaztatott a m. k.

közoktatásügyi miniszter urnak a székelyegylet által is felajánlott Gyárfás Jenő kitűnő festészövendék részére adott állami segélyért, miről az egyletet az orsz. műv. rajztanoda igazgatósága értesítette.

Vidéki élet.

Nagy-Ajta, 1878. május 4.

Olvasám a 35. számú „Nemere“ ből F—n urnak „az erdővidéki házi ipart meghonosító egylet“ ápril 17-én Baróthon tartott alakuló gyűléséről tudósítást, melynek a végén azon gyűlés tárgyain egészen kivül eső egy oly dolgot közöl, s mi némileg épen engem érdekel.

Engedelmelem csak egy pár szót válaszul.

En a „Nemere“ 32. számában írt cikkemben sem valami philosophia képében rejtett nagy okoskodást kifejtetni, sem az irodalom tágas mezején sokat cirkálni nem szándékoztam, mert én azt jól tudom, hogy ott a sokacska nem csak az én gyenge, de bizony kettőnk tehetségét is hamar megtörné; hanem csak röviden a valót tüzetem célul le írni és le is írtam, még pedig valamint magam és tanító társaim igazolása, úgy a t. olvasó közönség felvilágosítása végett, hogy ne maradjon rajtkun tanítók, mint szennyfolt azon üdvös célu ügy iránti részvétlenség bélyege.

Továbbá ezen cikkében azt is állítja, hogy az első értekezeti gyűlésre csak ugyan fel voltak hívva a vidéki tanítók; én pedig áprilho 13-án a Köpecen tartott tanítótestületi gyűlés általános egyhangu nyilatkozata szerint most is határozottan mondom, hogy a vidéki tanítók közül egy sem tudott semmit azon gyűlésről, sőt még azt is bizonyosan tudom, hogy ott helyben Baróthon sem tudták mind azon gyűlés összejövetelét és annak célját.

Ezen állításában tehát minden positiv tudása mellett valami tévedésnek kell lenni.

Különbön sokkal többet ér azon jó célu házi ipart meghonosító ügyre vonatkozólag a tett, mint a sok üres szó és írka írka.

Nagy-Ajtán már a tett terén állunk és szolgálhatunk saját gyárunkban készült tisztességes vállárasz keszkenőkkel olcsó áron.

Boda Samu.

LEGUJABB.

Bécs, május 8. A 60 millió rendkívüli hadi hitel fedezetére vonatkozó előterjesztéseket a miniszteriumok holnap terjesztik a parlamentek elé. Egyelőre 30,400,000 frt beszerzésére fognak kérni felhatalmazást. Ezen hitel hat hónap alatt lejáró közös előleg üzletből fog fedeztetni. Nevezetesen a két parlament jóváhagyása mellett 58 millió frt értékű közös aktívák fognak elzalogosíthatni s az a konsortium, mely a mult évben a közös pénzügyi miniszteriummal szemben kötelezettséget vállalt magára, most ismét hajlandó ugyanazon feltételek mellett az illető előleg üzletet megkötni.

Berlin, május 8. A „Köll. Ztg.“ szerint rendkívüli kiadások szándékoltnak a német hajóraj számára az angol hajórajnak a balti tengerbe vitorlázása esetén.

Bukurest, május 8. Tegnap nagy ütközvet volt a fölkelők és oroszok közt Tatar-Bazardskálnál. A fölkelők száma 10,000 ember volt több ágyúval s az oroszokat visszavonulásra kényszerítettek.

Bécs, május 8. Mai kelettel jelentik Bukurestből a „P. Corr.“-nek: Stroudzának Bécsbe s Buda pestre való utazása a tegnapielőtti minisztertanács határozata folytán történt. Stroudza külön küldetével bizatott meg. Minden szabadságot tisztelettel ezredéhez Kis-Oláhszágba, hová legközelebb Károly fejedelem is megy s az összes román hadsereg felett szemlélt tartandó.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A májusi napok derűlen közöztöttek be; az'első 8 nap elmúltával azonban szesz, borongós napok állottak be úgy annyira, hogy a teljes leghetőségnek indult gyümölcsfákat ismét fagyoltó lehet tartani; ma azonban újabb felmelegedett a levegő s talán megkíméli a gondviselés a közelebbi időben annyi elemi csapástól látogatott vidékünk.

— Öngyilkossági kísérlet. Tegnapelőtt a II. Sándor ezredből egy kőzatoná társával összeveszett. A katoná veszekedés közben egy pofont is kapott társától; e felett annyira elkeseredett, hogy legott véget akart vetni életének. Elővette tehát fegyverét, megtöltte és csövét szájaiba illesztte. — Azonban az elűtőskor a fegyver félrebillent s a töltés bal arcát szakította ki A szerencsétlen katoná rögtön kórházba szállítottott s bár iszonyú kinokat szenved, megmentéséhez mégis van remény.

— Majálisok. Előpatokon számos sepsi-szentgyörgyi család f. hó 12-én majális fog tartani. Ha az idő kedvez, a társaság kiinn az erdőn tartja meg a mulatságot, ellenesetben pedig benn a Bogdán féle üvegszalomban. — Egy második majális a helybeli polgári dalárda fog tartani f. hó 26-án